

Науковці пропонують наступний перелік принципів управління рівнем конкурентоспроможності підприємства: системності, цілісності; структуризації; збалансованості; справедливості; обмеженої раціональності; множинності; розвитку; безперервності; забезпечення привабливості посад; залучення; достовірності інформації; попередження; відповідності у часі та просторі [1].

Ці принципи повинні бути застосовані одночасно та одновекторно. Варто зосередитися на системності заходів, що може використовувати підприємство для зростання рівня конкурентоспроможності, адже епізодичність або слабка взаємоузгодженість дій може не тільки не дозволити досягнути найкращого бажаного результату, а навіть навпаки – погіршити ситуацію.

Обов'язковим елементом системи управління конкурентоспроможністю виробничого підприємства є розробка механізму оцінювання ефективності проведених дій, адже без переведення у кількісні виміри досягнутих ефектів неможливо достовірно обґрунтувати необхідність або доцільність їхнього проведення. Звичайно, система оцінок може суттєво відрізнятися між підприємствами різних галузей, розмірів, стратегічних пріоритетів. Проте, спільним залишається те, що набір ключових індикаторів повинен вміщувати як показники фінансової «якості» результатів діяльності підприємства, так і оцінки ринкової частки, потенціалів до зростання.

Перелік використаних джерел:

1. Гавриш О. А. Принципи управління рівнем конкурентоспроможності підприємств / О. А. Гавриш, А. Д. Кухарук // Ефективна економіка. 2013. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_2_6

УДК 336.05

Левицький Віталій

доктор історичних наук, доцент
доцент кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Vitalii Levytskyi

Doctor of Sciences (History), Docent
Associate Professor of Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ПРОБЛЕМИ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ І ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ THE PROBLEMS OF ECONOMIC GROWTH AND ECONOMIC CURRENT DEVELOPMENT

Дослідження проблеми економічного зростання і економічного розвитку можна знайти в теоретичних розробках вчених-економістів різних часів і напрямків. До того ж, практично впродовж усього часу становлення економічної науки поняття «розвиток» було синонімом поняття «економічне зростання». Проблеми економічного зростання займають центральне місце в економічних дослідженнях різних наукових напрямків. Економічне зростання є показником результативності функціонування національної економіки, одним з найважливіших завдань сталого розвитку і підвищення рівня життя населення, а дослідження його сутності має значний еволюційний шлях [1, с. 10].

Економічне зростання і економічний розвиток – це неперервне зростання масштабів споживання природних ресурсів, що обумовлено постійним розвитком продуктивних сил

суспільного виробництва. Внаслідок науково-технічного прогресу, за останні 100 років темпи споживання різко зросли – у виробництво залучено стільки ресурсів, скільки за всі попередні тисячоліття. На сьогодні зростання економіки становить майже 3% на рік (для порівняння: темпи зростання продуктивності живої речовини менше 1% на рік). На початку XXI ст. річний випуск у світі дорівнює загальному обсягу виробленого Європою продукту за всю її історію. Небезпечність такого становища полягає у тому, що такі темпи природокористування вже в середині XXI ст. спричинити критичну ситуацію щодо забезпечення цивілізації природними ресурсами. Проблеми економічного зростання займають на сьогодні центральне місце в економічних дискусіях і обговореннях, що ведуться представниками різних урядів [1, с. 12–13].

На даному трансформаційному етапі розвитку світогосподарської системи, в умовах невизначеності та нестійкості функціонування, ключовим інструментарієм забезпечення результативності реалізації економічної стратегії в державі є: формування відповідного типу політики модернізації економіки на рівні регіонів на засадах реалізації соціетальних принципів до визначення напрямів структурно-динамічних змін; використання принципів розбудови регіональних соціально-економічних систем (РСЕС), застосування яких забезпечує розробку й визначення специфічного комплексу модернізаційних заходів щодо реалізації функцій регіональними корелянтами в контексті генерування сприятливих умов задля цілеспрямованого загальноекономічного зростання з урахуванням трансформаційних змін на коригування до цільових орієнтирів фазової траєкторії еволюції певного державного утворення.

Сучасні інституційні перетворення в державі характеризуються потребою в нагальному провадженні адміністративної реформи, політики реструктуризації продуктивних сил в органічному взаємозв'язку з політичною і територіальною трансформаціями чинної системи управління розвитком регіональних соціально-економічних систем та необхідним внутрішнім регулюванням процесів збалансованого розвитку з метою покращення якості життя населення, тобто узгодженого підпорядкування. При цьому актуальність і нагальність використання цього управлінського інструменту, імовірно, сприятиме наближенню національних умов загальноекономічного зростання і покращенню рівня та якості життя населення до усталених концепцій і домінант сталого розвитку відповідно до стандартів ЄС за умови реалізації соціетальних принципів модернізації регіональних соціально-економічних систем [3, с. 48–49].

В остаточно сформованій на початку XXI ст. глобальній моделі економічного розвитку посилюються загрози, обумовлені наростанням суперечностей глобалізації, нагромадженням скепсису відносно переваг останньої в суспільствах як розвинутих країн, так і країн з економіками, що розвиваються. Незважаючи на триваючу дію чотирьох ключових тенденцій, – транснаціоналізації національних економік та посилення їх взаємозалежності; посилення регіональних та субрегіональних інтеграційних процесів; соціалізації світової економіки та формуванні глобального інституціонального середовища економічної діяльності, сучасна модель глобального економічного розвитку, очевидно, себе вичерпала.

Глобальний простір перебуває в постійному русі, трансформації, що стосується його як гео економічної, так і геополітичної складових. Нагромадження суперечностей глобалізації, вкрай нерівномірний розподіл її наслідків та вигод призводять до міжрегіональних протистоянь в площині не лише економічного, соціального розвитку, але цивілізаційних, культурно-ціннісних. За умов звуження ресурсних можливостей глобального розвитку та посилення міжкраїнових асиметрій, спостерігається лише посилення частоти та сили таких протистоянь. Технологічні нововведення повсякчас змінюють як зміст та форми, та і середовище міжнародного бізнесу. Сучасні транспортні засоби мінімізують логістичні витрати та посилюють географічну мобільність, зростання мережевих систем, гіперпідключеність до них як посилюють персональну цифрову залежність, так і формують обриси нової технологічної моделі світу [2, с. 25–26].

Отже, кожному суспільству властиві базові цінності, які при визначенні шляхів соціально-економічного і політичного розвитку не можуть бути предметом компромісів чи політичних торгів. Найважливіші з таких цінностей – це державність, добробут населення та національна безпека.

Перелік використаних джерел:

1. Загорський В. С. Концептуальні основи формування системи управління сталим розвитком еколого-економічних систем: монографія / В. С. Загорський. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2018. 336 с.
2. Петкова Л. О. Тренди глобального економічного розвитку в контексті країн із зростаючими ринками // Сучасні виклики розвитку світової економіки: Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2015. 261 с.
3. Соціально-економічний потенціал сталого розвитку України та її регіонів: національна доповідь / за ред. акад. НАН України Е.М. Лібанової, акад. НААН України М.А. Хвесика. К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2014. 776 с.

УДК 339:9

Подвірна Тетяна
кандидат економічних наук
старший викладач кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Tetiana Podvirna
PhD in Economics
Senior Lecturer of of Economics and Finance
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ FEATURES OF DEVELOPMENT OF INTERNATIONAL ECONOMIC INTEGRATION

З часу появи перших економічних інтеграційних об'єднання, укладених в економічних цілях, у 1950-1960-і рр. міжнародна економічна інтеграція (МЕІ) як один із напрямів глобалізації сильно змінилася та набула нових особливостей. Глобалізація та інтеграція мають одну і ту ж економічну природу, виступаючи, по суті, тенденціями розвитку ринкової системи у світових масштабах.

Особливості розвитку міжнародної економічної інтеграції:

По-перше, зросла кількість діючих регіональних інтеграційних угод. Практично всі держави за рідкісним винятком є учасниками одного або декількох угод про міжнародну інтеграцію. Зростання пов'язане з розвитком мереж міжнародного виробництва і, як наслідок, з необхідністю поєднувати зусилля країн у регулюванні і адаптації їх інтернаціоналізованих національних економік до глобалізації з лібералізацією торгівлі країн, що розвиваються, реформами і зростанням в країнах Азії і Латинської Америки, що зумовило їх готовність до інтеграції.

Країни, що розвиваються вступають у асиметричні угоди, щоб залучити іноземний капітал і технології, отримати доступ на ринки розвинених країн, продемонструвати іноземним партнерам та інвесторам прихильність лібералізації та демократії, стабілізувати економіку та закріпити реформи у міжнародних угодах (у зовнішньоторговельній,